

Temat: Czym są skrótowce i skróty?

Podział skrótowców.

Odmiana skrótowców.

Kiedy stawiamy kropkę po skrótzie?

Notatka do zeszytu.

Skrótowce to wyrazy, które powstały w wyniku skrócenia kilkuwyrazowej nazwy instytucji, organizacji, partii politycznej, urzędu. Zapisujemy je wielkimi literami (małymi piszemy tylko spójniki i przyimki). Po skrótowcach nie stawiamy kropki, np.

PCK (czyt. peceka – Polski Czerwony Krzyż),

GOPR (czyt. gopr – Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe),

WSiP (czyt. wsip – Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne),

Podział skrótowców:

- głoskowce - powstają z pierwszych liter wyrazów skracanej nazwy wchodzących , np.

ZUS - Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

MON – Ministerstwo Obrony Narodowej

Takie skrótowce odczytuje się jak zwykle wyraz , np. zus, mon.

b) literowce – powstają z pierwszych liter skracanych wyrazów , np.

PKP - Polskie Koleje Państwowe,

PCK - Polski Czerwony Krzyż,

ONZ - Organizacja Narodów Zjednoczonych.

Takie skrótowce wymawia się odczytując ich kolejne litery, np. pekape, peceka, oenzet.

c) grupowce (sylabowce) – najczęściej utworzone są z pierwszych sylab wyrazów skracanej nazwy, np.

PAFAWAG - Państwowa Fabryka Wagonów,

RAFKO - Raciborska Fabryka Kotłów

POLFA – Polska Farmacja

d)mieszane - utworzone lub wymawiane w charakterystyczny dla co najmniej dwóch powyższych typów, np.

CBOS (cebos) – Centrum Badania Opinii Publicznej,

CPLiA – Centrala Przemysłu Ludowego i Artystycznego

Odmiana skrótowców

Nie odmieniamy skrótowców, które w wymowie kończą się na samogłoskę, np. *Projekt PO przepadł w sejmie.*

Możemy odmieniać skrótowce, które w wymowie kończą się na spółgłoskę, np. *W PRL-u nie było wolności słowa.*

Liczba i rodzaj skrótowców

Skrótowce zachowują formy gramatyczne głównego członu nazwy instytucji, np.

PCK (Polski Czerwony Krzyż) zorganizował zbiórkę odzieży. (Krzyż zorganizował)

PKP (Polskie Koleje Państwowe) podniosły ceny biletów. (Koleje podniosły)

PKO (Polska Kasa Oszczędności) sponsorowała szkolne zawody sportowe. (Kasa sponsorowała).

Wykonajcie ćwiczenie 2, 3, 7, 8, 11 strona 61 – 64 (*Zeszyt ćwiczeń*).

Notatka do zeszytu.

Skrót to skrócony zapis danego wyrazu lub wyrażenia zbudowany z jednej lub kilku liter. Skróty przeważnie kończą się spółgłoską i zazwyczaj stawiamy po nich kropkę.

jw. - jak wyżej

ul. - ulica

prof. - profesor

r. - rok

mgr - magister

godz. – godzina

itd. - i tak dalej

Kiedy stawiamy kropkę w skrótach?

Jeśli skrót jest pierwszą literą lub pierwszymi literami skróconego wyrazu, wtedy stawiamy kropkę, np.

- os. - osiedle
- płn. - północ
- t. - tom
- s. - strona
- tys. - tysiąc
- lek. - lekarz

Na końcu skrótu polskiej nazwy wielowyrazowej trzeba postawić kropkę, jeśli drugi wyraz (albo i następne) zaczyna się od spółgłoski, np.

br. - bieżącego roku

tzw. - tak zwany

Jeśli w nazwie wielowyrazowej jeden z wyrazów rozpoczyna się samogłoską, to skrót ma kropkę po skrótach każdego słowa, np.

c.o. - centralne ogrzewanie

m.in. - między innymi

n.e. - nasza era

Kiedy nie stawiamy kropki po skrótach?

Nie stawiamy kropek po skrótach nazw jednostek miar i wag oraz rodzimych jednostek monetarnych, np.

kg - kilogram

ha - hektar

cm - centymetr

g - gram

zł - złoty

l - litr

Nie stawiamy kropek po skrótach, które zawierają ostatnią literę skróconego wyrazu, np.

nr – numer

mgr - magister

mjr – major

dyr – dyrektor.

Uwaga – stawiamy kropkę, jeśli taki skrót oznacza wyraz w przypadku zależnym, np.

Szanuję dr. (doktora – kogo co?) Kowalskiego.

Spotkanie z mgr. (z magistrem z kim z czym?) Nowakiem.

Pismo do dyr. (kogo czego?) Kwiatkowskiego.

Wykonajcie ćwiczenie 5, 6, 9,10 strona 62 – 64 (*Zeszyt ćwiczeń*).

Temat: O czy mówiliśmy na lekcjach języka polskiego w klasie siódmej?

To już koniec naszych *zmagañ* z językiem polskim w tym roku szkolnym. Mam nadzieję, że kolejny przyniesie same pozytywne emocje. Pozdrawiam Was i powodzenia.